

Statsrådets princip- beslut om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av or- ganiserad brottslighet 2025–2030

Statsrådets principbeslut om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030

Mika Junninen

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Justitieministeriet

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-400-129-8

ISSN pdf: 2490-1172

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsinki 2025 Finland

Statsrådets principbeslut om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:8		Tema	Betänkanden och utlåtanden
Utgivare	Justitieministeriet		
Författare	Mika Junninen		
Språk	svenska	Sidantal	52

Referat

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering ska Finlands strategi mot organiserad brottslighet uppdateras. Justitieministeriet tillsatte den 17 oktober 2023 en arbetsgrupp för att bereda strategin och det tillhörande åtgärdsprogrammet. Strategin och åtgärdsprogrammet godkändes som statsrådets principbeslut den 27 februari 2025.

Strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030 fastställer de strategiska syftena med bekämpningen och innehåller åtgärder som främjar genomförandet av dem.

Strategiska syften som främjas genom åtgärderna:

- samarbetet mellan centrala aktörer är effektivt och etablerat
- den nytta gärningsmännen får har minskat, den brottsliga verksamheten har försvårats och riskerna med den har ökat,
- den organiserade brottsligheten har hindrats från att infiltrera samhällets grundstrukturer
- skyddet av personer som är särskilt utsatta för brott har förbättrats.

Åtgärdsprogrammet som främjar strategins syften innehåller 21 åtgärder. Genomförandet av åtgärdsprogrammet följs upp av en styrgrupp som vid behov börjar bereda ytterligare åtgärder.

Åtgärderna i åtgärdsprogrammet fokuserar särskilt på att utveckla myndighetsverksamheten, utnyttja analyserad information och utvidga samarbetet för att bekämpa organiserad brottslighet. Dessutom syftar åtgärderna till att effektivisera förverkligandet av straffansvaret och förverkandet av vinning av brott.

Nyckelord

organiserad brottslighet, vinning av brott, sektorsövergripande samarbete, informationsutbyte, administrativ bekämpning, konfiskering, brottsförebyggande, brottsbekämpning

ISBN PDF	978-952-400-129-8	ISSN PDF	2490-1172
		Projektnummer	OM080:00/2023

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-129-8>

Valtioneuvoston periaatepäätös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025–2030

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:8		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Tekijä/t Kieli	Mika Junninen ruotsi	Sivumäärä	52

Tiivistelmä

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaan Suomen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen strategia päivitetään. Oikeusministeriö asetti 17.10.2023 työryhmän valmistelemaan strategiaa ja siihen liittyvää toimenpideohjelmaa. Strategia ja toimenpideohjelma hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 27.2.2025.

Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntastrategia ja toimenpideohjelma 2025-2030 määrittää torjunnan strategiset päämäärät ja sisältää niiden toteutumista edistäviä toimenpiteitä.

Strategiset päämäärät, joita edistetään toimenpitein:

- yhteistyö keskeisten toimijoiden välillä on tehokasta ja vakiintunutta,
- rikosten tekijöiden saama hyöty on vähentynyt, rikollinen toiminta vaikeutunut ja sen riskit kasvaneet,
- järjestäytyneen rikollisuuden soluttautuminen yhteiskunnan perusrakenteisiin on estetty,
- rikokselle erityisen alttiissa asemassa olevien henkilöiden suoja on parantunut.

Strategian päämääriä edistävä toimenpideohjelma sisältää 21 toimenpidettä. Toimenpideohjelman toimeenpanoa seuraa ohjausryhmä, joka ryhtyy tarvittaessa valmistelemaan lisätoimenpiteitä (rikollisuuden muuttuessa tai toimenpiteiden vaikuttavuuden tehostamiseksi).

Strategian päämääriä edistävä toimenpideohjelma sisältää 21 toimenpidettä. Toimenpideohjelman toimeenpanoa seuraa ohjausryhmä, joka ryhtyy tarvittaessa valmistelemaan lisätoimenpiteitä.

Toimenpideohjelman toimenpiteet keskittyvät erityisesti viranomaistoiminnan kehittämiseen, analysoidun tiedon hyödyntämiseen ja torjuntayhteistyön laajentamiseen. Lisäksi toimenpiteillä pyritään tehostamaan rikosvastuun toteutumista ja rikoshyödyn menettämistä.

Asiasanat järjestäytynyt rikollisuus, rikoshyöty, poikkihallinnollinen yhteistyö, tiedonvaihto, hallinnollinen torjunta, konfiskaatio, rikosentorjunta, rikostorjunta

ISBN PDF	978-952-400-129-8	ISSN PDF	2490-1172
		Hankenumero	OM080:00/2023

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-129-8>

Strategy and action plan to combat organised crime (2025–2030)

Publications of the Ministry of Justice, Memorandums and statements 2025:8	Subject	Memorandums and statements
Publisher	Ministry of Justice, Finland	

Author(s)	Mika Junninen	Pages	52
Language	Swedish		

Abstract

The Programme of Prime Minister Orpo's Government states that Finland's strategy against organised crime will be updated. On 17 October 2023, the Ministry of Justice appointed a working group to prepare the strategy and the associated action plan. The strategy and action plan were adopted as a Government Resolution on 27 February 2025.

The strategy and action plan to combat organised crime (2025–2030) define the strategic goals for organised crime prevention and contain measures to promote their achievement.

The strategic goals advanced by means of the measures are:

- cooperation among the key actors is effective and established,
- the proceeds of crime to offenders have decreased, criminal activities have become more difficult to pursue and the risks entailed have grown greater,
- organised crime infiltration into the basic structures of society has been prevented,
- people who are particularly vulnerable to crime are better protected.

The action plan promoting the goals of the strategy consists of 21 measures. The implementation of the action plan is monitored by a steering group which initiates additional measures when necessary.

The measures under the action plan focus in particular on enhancing the activities of the authorities, utilising analysed data and expanding cooperation in prevention. The measures also strive for more effective enforcement of criminal liability and confiscation of proceeds of crime.

Keywords organised crime, proceeds of crime, inter-administrative cooperation, information exchange, administrative approach, confiscation, crime prevention

---

ISBN PDF	978-952-400-129-8	ISSN PDF	2490-1172
		Project number	OM080:00/2023

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-129-8>

Innehåll

1	Inledning	7
2	Internationell referensram för bekämpning av organiserad brottslighet	10
2.1	Internationella förpliktelser i bekämpningen av organiserad brottslighet.....	10
2.2	Begreppet organiserad brottslighet.....	12
3	Den organiserade brottsligheten i Finland	14
3.1	Brott.....	14
3.2	Vinning av brott.....	14
3.3	Sammanslutningar.....	15
3.4	Sammanslutningarnas tillvägagångssätt.....	18
3.5	Rutter.....	19
3.6	Organiserad brottslighet i framtidens Finland.....	19
4	Bekämpning av organiserad brottslighet i Finland	22
4.1	Straffrättslig och administrativ bekämpning.....	22
4.2	Myndigheter och andra aktörer som ansvarar för bekämpningen.....	23
5	Strategisk verksamhetsidé och grundläggande principer	25
6	Strategiska syften och mål	26
6.1	Samarbetet mellan centrala aktörer är effektivt och etablerat.....	26
6.2	Den nytta gärningsmännen får har minskat, den brottsliga verksamheten har försvårats och riskerna med den har ökat.....	28
6.3	Den organiserade brottsligheten har hindrats från att infiltrera samhällets grundstrukturer.....	29
6.4	Skyddet av personer som är särskilt utsatta för brott har förbättrats.....	31
7	Åtgärdsprogram för bekämpning av organiserad brottslighet	33
8	Genomförande och uppföljning av strategin	43
	Bilaga 1	45
	Bilaga 2	48
	Källor	52

1 Inledning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering ska Finlands strategi mot organiserad brottslighet uppdateras. Strategin och åtgärdsprogrammet utarbetas för åren 2025–2030. Statsrådet fattar ett principbeslut om den uppdaterade strategin och åtgärdsprogrammet.

Justitieministeriet tillsatte den 17 oktober 2023 en arbetsgrupp för att bereda strategin och det tillhörande åtgärdsprogrammet (projektnummer OM080:00/2023). I arbetsgruppens arbete utnyttjades myndigheternas uppgifter i stor utsträckning och man samarbetade intensivt med flera samtidiga projekt¹ som ingår i regeringsprogrammet och tangerar ämnesområdet.

Strategiarbetet utgick ifrån FN:s handbok för utarbetande av en strategi mot organiserad brottslighet,² som Finlands strategimodell på ett riktgivande sätt bygger på. I arbetet beaktas handbokens viktiga idé om strategins omfattning och begränsningar.³

Det finns många olika definitioner av begreppet organiserad brottslighet som behandlas närmare i avsnitt 2.2. I denna strategi ses organiserad brottslighet som ett omfattande och anpassningsbart fenomen som inte kan definieras exakt, men som kan tilldelas vissa särdrag som är relevanta för bekämpningen av fenomenet. Utöver definitionerna och särdragen är det nödvändigt att rikta de strategiska åtgärderna till sådan verksamhet och sådana utvecklingsförlopp som hotar att utvecklas till organiserad brottslighet eller som skapar handlingsutrymme för organiserad brottslighet i Finland.

---

1 En förteckning över projekten finns i bilaga 1

2 *Organized Crime Strategy Toolkit for Developing High-impact Strategies* (UNODC 2021).

3 Därför är en bra strategi inte nödvändigtvis en strategi som gör allt, utan snarare en strategi som strävar efter realistiska resultat oavsett sammanhang och som kan mobilisera och maximera användningen av resurser även om de är relativt begränsade (UNODC, s. 14).

De strategiska målen för bekämpningen av organiserad brottslighet i Finland är följande:

1. samarbetet mellan de centrala aktörerna som deltar i bekämpningen är effektivt och etablerat,
2. den nytta gärningsmännen får har minskat, den brottsliga verksamheten har försvårats och riskerna med den har ökat,
3. den organiserade brottsligheten har hindrats från att infiltrera samhällets grundstrukturer
4. skyddet av personer som är särskilt utsatta för brott har förbättrats.

För att ingripa i den organiserade brottsligheten måste myndigheternas verksamhetsprocesser granskas och utvecklas, lagstiftningen om verksamheten utvecklas samt en fungerande och gemensam strategi skapas som man förbinder sig till. I kapitel 6 behandlas de mål med hjälp av vilka man strävar efter att uppnå de strategiska målen.

Finlands strategi och åtgärder påminner på många sätt om åtgärder som övervägts och genomförts i Danmark och Sverige⁴. Förutom innehållet i enskilda åtgärder finns det också likheter när det gäller bekämpningsåtgärdernas varaktighet och mångsidighet. Bakgrunden till den enhetliga verksamhetsmodellen är strävan efter effektivitet, som uppnås bäst när åtgärderna för att bekämpa brottsligheten är långvariga och bekämpningen omfattar flera särskilda åtgärder som har planerats för att rikta in sig på ett brett spektrum av brott. Det finns likheter i enskilda åtgärder i Finland och Danmark, till exempel när det gäller följande: bekämpning av ekonomisk brottslighet (administrativ bekämpning, konfiskering, informationsutbyte, bekämpning av korruption, avbrytande av företagsbedrägerier), förhindrande av våld och hot mot vittnen samt användning av riksomfattande samordning och systematisk verksamhet för att stödja avhoppare. I Finland bedöms också möjligheten att utnyttja vistelseförbud och förbudszoner eller andra begränsningar av sammankomster som metod för att bekämpa organiserad brottslighet. Enskilda åtgärder i Finland och Sverige är likartade på flera punkter, till exempel: koordinerat multiprofessionellt och sektorsövergripande myndighetssamarbete, utveckling av en förutseende lägesbildsfunktion, förbättring av informationsutbytet, påverkan på

---

4 De mest effektiva bekämpningsåtgärderna i Danmark och Sverige presenteras i bilaga 2.

människors attityder, effektiverad konfiskering av vinning av brott och bekämpning av korruptionsrisken mot myndigheter och så vidare. I Finland har man redan tidigare ökat säkerheten i fängelserna särskilt i fråga om fångar med bakgrund inom organiserad brottslighet samt förbjudit två kriminella grupper verksamhet genom domstolsbeslut (förbuds föreläggande mot en tredje grupp är anhängigt i tingsrätten) och som bäst bereds exempelvis en reform av lagstiftningen om vapenbrott.

I beredningen av Finlands åtgärdsprogram övervägdes också flera andra åtgärder som bland annat övervägts och/eller genomförts i Sverige och Danmark. Resultaten av det utförda arbetet kan även till dessa delar utnyttjas i lämplig utsträckning i genomförandet av strategi- och åtgärdsprogrammet. Inrättandet av en styrgrupp som följer genomförandet av åtgärdsprogrammet gör det möjligt att godkänna nya åtgärder och bearbeta godkända åtgärder i takt med att kunskapen och åtgärdernas effektivitet utvecklas.

Utöver de åtgärder som nu föreslås bör man i det fortsatta utvecklingsarbetet följa upp förändringarna i samhället även efter strategin samt vid behov reagera när forskningsdata samlas in, till exempel om den artificiella intelligensens inverkan på brottsligheten, de digitala jättarnas ansvar för brottsligheten på sociala medier, som tillväxtplattform för ungdomsgängens brottslighet och i samband med missbruk av socialpolitiska förmåner och organiserad brottslighet och annat som väcker diskussion.

2 Internationell referensram för bekämpning av organiserad brottslighet

2.1 Internationella förpliktelser i bekämpningen av organiserad brottslighet

Som medlem i FN och EU har Finland förbundit sig till global och nationell bekämpning av organiserad brottslighet. För att uppfylla sina förpliktelser deltar Finland i flera arbetsgrupper inom FN och EU.

Det globalt sett mest omfattande avtalet om bekämpning av organiserad brottslighet är FN:s **Palermokonvention**. Den innehåller bestämmelser om att det ska vara straffbart att delta i bland annat en kriminell organisations verksamhet, penningtvätt och korruption. Konventionen innehåller också bestämmelser om bekämpning av penningtvätt, utlämning av en person till en annan stat på grund av brott, ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, polissamarbete samt bekämpning av organiserad brottslighet. Konventionen kompletteras av tre protokoll: 1) protokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, 2) protokollet mot människosmuggling land-, luft- och sjövägen och 3) protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar och komponenter och ammunition.

Inom Europeiska unionen är brottsbekämpningen en del av Lissabonfördraget som trädde i kraft i slutet av 2009. I Lissabonfördraget kom medlemsländerna bland annat överens om straffrättsligt samarbete och polissamarbete. Det straffrättsliga samarbetet inom unionen bygger på principen om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden, och omfattar tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning på följande områden av brottslighet: terrorism, människohandel och sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn, olaglig narkotikahandel, olaglig handel med vapen, penningtvätt, korruption, förfalskning av betalningsmedel, it-brottslighet och organiserad brottslighet.

Europeiska kommissionens strategi för att bekämpa organiserad brottslighet 2021–2025 utnyttjar uppgifterna i Europols hotbilda- och utvärdering av grov och organiserad brottslighet (SOCTA⁵). I strategin ingår fyra prioriteringar för brottsbekämpning:

1. Prioriteringen som handlar om att stärka samarbetet på det rättsvårdande och det rättsliga området mellan medlemsländerna omfattar bland annat smidigare utbyte av information och främjande av snabb tillgång till information samt utveckling av det internationella samarbetet.
2. Prioriteringen effektiva utredningar handlar om att upplösa strukturer för organiserad brottslighet och bekämpa brott av hög prioritet.
3. Prioriteringen som handlar om att undanröja vinster som uppkommer genom organiserad brottslighet och förebygga infiltration i den lagliga ekonomin och i samhället omfattar bland annat en stark skyldighet att återkräva medel och stärka åtgärderna mot penningtvätt genom att främja utredningen av ekonomiska brott, effektivisera bekämpningen av korruption och ingripa i infiltration i ekonomin och samhället.
4. Prioriteringen som handlar om att anpassa brottsbekämpningen och rättsväsendet till den digitala eran betonar vikten av digitala färdigheter, redskap och kompetens hos de undersökande myndigheterna i brottsutredningsprocessen.

De tio prioriteringarna för bekämpning av organiserad brottslighet (EMPACT) som **Europeiska unionens råd** fastställt för 2022–2025 grundar sig på rekommendationerna i Europols lägesbild SOCTA. De två första prioriteringarna för brottsbekämpning är av mer allmän natur och gäller hela det kriminella fältet: 1) kriminella högrisknätverk som använder korruption, våld, eldvapen, dokumentförfalskningar och penningtvätt för att främja sin brottsliga verksamhet, och 2) frysning och förverkande av pengar från brottslig verksamhet. De övriga prioriteringarna gäller bekämpning av enskilda brottstyper, såsom cyberattacker, människohandel, sexuell

---

5 Enligt den lägesbild för organiserad brottslighet (SOCTA)¹² som Europol publicerade 2021 är nästan 40 procent av de kriminella nätverk som verkar i EU inblandade i olaglig narkotikahandel. Cirka 60 procent av de kriminella nätverken inom EU använder våld som en del av sin kriminella verksamhet. Korruption och missbruk av lagliga affärsstrukturer är centrala drag inom den grova och organiserade brottsligheten i Europa. Två tredjedelar av de kriminella använder sig regelbundet av korruption. Över 80 procent av de kriminella nätverken utnyttjar lagliga affärsstrukturer. Nästa lägesbild som publiceras 2025 bereds som bäst.

exploatering av barn, illegal invandring, narkotikahandel, bedrägerier och ekonomiska brott, organiserad egendomsbrottslighet, miljöbrott och olaglig handel med skjutvapen.

2.2 Begreppet organiserad brottslighet

Enligt artikel 2 i Palermokonventionen avses med organiserad brottslig sammanslutning en strukturerad sammanslutning bestående av tre eller flera personer, som finns under en viss tid och som handlar i samförstånd i syfte att begå ett eller flera grova brott eller överträdelser som är straffbelagda i enlighet med konventionen för att, direkt eller indirekt, uppnå ekonomisk eller annan materiell vinning. Med en strukturerad sammanslutning avses en sammanslutning som inte slumpvis har bildats för att omedelbart begå ett brott och som inte nödvändigtvis har formellt definierade roller för sina medlemmar, kontinuitet i medlemskapet eller en utvecklad intern struktur. Med grovt brott avses en gärning som utgör ett brott vilket bestraffas med frihetsberövande på minst fyra år eller strängare straff.

Enligt 6 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen avses med organiserad kriminell sammanslutning en strukturerad sammanslutning, inrättad för en viss tid, bestående av minst tre personer, som handlar i samförstånd för att begå brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, eller brott som avses i 11 kap. 10 § (hets mot folkgrupp) eller 15 kap. 9 § (övergrepp i rättssak).

I det praktiska bekämpningsarbetet och inom den akademiska forskningen har man observerat att den organiserade brottsligheten är mer mångformig än dess otaliga⁶ definitioner. Organiserad brottslighet är egentligen inte ett separat brottsområde, utan det handlar om att andra brott, såsom narkotikabrott, ekonomiska brott eller brott mot liv och hälsa, begås särskilt systematiskt och med hjälp av en särskild grupp- eller samarbetsstruktur.

Den organiserade brottsligheten har följande särdrag:

1. Anskaffning av betydande ekonomisk nytta genom lagstridiga metoder.
2. Mångsidig och snabbt anpassbar identifiering och utnyttjande av samhällets och individers svagheter (brottsmöjligheter).

6 Professor Klaus von Lampe har på sin webbplats listat och analyserat över 200 definitioner av organiserad brottslighet som används i olika sammanhang: <http://www.organized-crime.de/organizedcrimedefinitions.htm>

3. Planmässigt och flexibelt samarbete i den egna kriminella organisationen och/eller i nätverksbaserade samarbetsstrukturer.
4. Strävan efter att verka i samhällets lagliga strukturer till exempel för att förvärva inflytande, dölja brottslig verksamhet eller tvätta pengar.

I denna strategi uppfattas organiserad brottslighet som ett övergripande och flexibelt begrepp. Begreppet kan inte definieras exakt eller uttömmande. Utöver definitionerna och särdragen ovan är det nödvändigt att rikta de strategiska åtgärderna till sådan verksamhet och sådana utvecklingsförlopp som hotar att utvecklas till organiserad brottslighet eller som skapar handlingsutrymme för organiserad brottslighet i Finland.

3 Den organiserade brottsligheten i Finland

3.1 Brottt

Marknaden för organiserad brottslighet i Finland består till stor del av narkotika-handel, som också är förknippad med skjutvapenbrott och våld. Ett annat viktigt område på den kriminella marknaden är IT-relaterad brottslighet, plattformar för den svarta marknaden samt olika webbplatser och meddelanden som används för bedrägerier och nätfiske. En betydande del av brottsligheten som sker via data-nät är global brottslighet där finländska offer är en del av en omfattande helhet av bluff- och bedrägerimeddelanden. Andra marknader för den organiserade brottsligheten är människohandel, människosmuggling och arbetsrelaterat utnyttjande, prostitution, kringgående av internationella sanktioner, talrika former av bedrägerier samt ekonomisk brottslighet och egendomsbrottslighet samt korruption och bestickning. Dessutom har allt fler produktförfalskningar, brottslighet i livsmedel-skedjan och olika grova miljöbrott avslöjats i Finland. Alla dessa är typiskt förknip-pade med organiserad brottslighet.

Digitaliseringen av handel och kommunikation har påskyndat nätverksbildningen inom den organiserade brottsligheten. Största delen av brottsligheten verkar åtminstone delvis i datanätet och i sociala medier. De kriminella verksamhetsmo-dellerna är lika mångsidiga som de lagliga affärsmodellerna, och de förändras stän-digt och snabbt.

3.2 Vinning av brott

Målet för aktörerna inom den organiserade brottsligheten är att öka sitt inflytande i samhället genom våld, korruption och annan osaklig påverkan. Det viktigaste syftet med den organiserade brottsligheten är dock att uppnå direkt eller indirekt ekono-misk vinning genom brott och att försöka omvandla den till laglig egendom genom olika verkliga eller konstgjorda arrangemang.

Företag är ett viktigt verktyg för kriminella både för att begå brott och för att fram-gångsrikt hantera olagligt förvärvade tillgångar. Utnyttjandet av lagliga strukturer ökar den kriminella verksamheten, stärker de kriminellas inflytande i samhället och

ökar riskerna för korruption. Europol bedömer att upp till 80 procent av den organiserade brottsligheten på något sätt utnyttjar näringslivet och att cirka hälften av de kriminella grupperna och nätverken antingen har egna företag eller en stark koppling till företagsverksamhet⁷. Enligt en utredning som gjorts i Finland har den finländska organiserade brottsligheten ett tydligt fotfäste i det finländska näringslivet. Företag med koppling till organiserad brottslighet sköter sina skyldigheter dåligt och kan dessutom utnyttjas för penningtvätt av vinning från brottslig verksamhet⁸.

Mottagaren av och ursprunget till ekonomisk vinning av brott kan döljas och utredningen försvåras på olika sätt. För att dölja vinning av brott och gärningsmän kan man till exempel använda metoder som ökar anonymiteten, till exempel starkt krypterade kommunikationskanaler, kryptovalutor och dolda IP-adresser. Numera gör man allt oftare det omöjligt för myndigheterna att få tag på vinning av brott till exempel genom att använda medel som erhållits genom brott på ett sådant sätt att det är svårt att komma åt dem genom utredningsåtgärder.

3.3 Sammanslutningar

Den organiserade brottslighet som är verksam i Finland består av nätverk med koppling till kriminella sammanslutningar som är verksamma lokalt och internationellt. Det finns cirka 90–100 identifierade kriminella sammanslutningar som är etablerade i Finland och dessa har cirka 1 000 medlemmar. Medlemmarna i de kriminella sammanslutningarna och de personer som är kopplade till deras verksamhet har företagskontakter i cirka 2 700 företag i Finland⁹. Antalet identifierade kriminella sammanslutningar och de nätverk de bildar har ökat kraftigt under de två senaste decennierna och samtidigt har utländska kriminella organisationers inflytande i Finland ökat betydligt.

De kriminella motorcykelgängens (s.k. 1% MC-gäng) brottsliga verksamhet är redan etablerad i Finland. Det finns knappt 80 aktiva avdelningar och de har cirka 600 medlemmar. Gängen finns på olika håll i Finland och de flesta tillhör internationella organisationer som verkat i decennier. Bandidos MC Finland och Hells Angels MC Finland har redan länge verkat i Finland. Den senaste nykomlingen är det

7 Europol 2021.

8 Järjestäytyneet rikollisuus suomalaisessa yrityskentässä. Selvitys 14/2024. (Publiceringsdatum 10.12.2024). Enheten för utredning av grå ekonomi.

9 HTSY, 2024.

internationella gänget Outlaws MC Finland. I och med domarna som förbjöd Cannonball MC och United Brotherhood minskade symbolernas synlighet märkbart, men gängen misstänks ändå ha fortsatt sin kriminella verksamhet.

Det finns flera kriminella organisationer som leds från utlandet, särskilt i huvudstadsregionen. De största aktörerna kommer från västra Balkan, Rumänien, Baltikum, Ryssland, Nordafrika, Irak och Sverige. Nästan hela deras vinning av brott "tas hem" till utlandet¹⁰. Särskilt oroväckande är de svenska kriminella organisationernas kontakter med finländska gatugäng och hur kriminella med albansk bakgrund påverkar narkotika- och våldsbrottsligheten i Finland.

I Finland har man hittills endast observerat enstaka tecken på sammanslutningar och nätverk av maffia- och klantyp där medlemskapet i allmänhet grundar sig på släktskap, även om det åtminstone i verksamheten i de kriminella nätverken från Balkan finns drag av klankriminalitet. En ny bransch som observerats inom den organiserade brottsligheten är dessutom att statliga aktörer utnyttjar organiserad brottslighet som en del av sin hybridpåverkan. Det är fråga om internationellt organiserad och delvis geopolitiskt motiverad verksamhet som är en del av dagens krigföring. Verksamheten sker i internationella nätverk som består av sammanslutningar av olika aktörer och som förändras snabbt.

Utöver etablerade internationella kriminella sammanslutningar och nätverk finns det professionella medhjälpare inom den organiserade brottsligheten i Finland. Typiska professionella medhjälpare är till exempel bokförare, jurister och konsulter. Kännetecknande för de professionella medhjälparnas verksamhet är att olagliga tillgångar överförs till den lagliga ekonomin eller att man döljer verksamheten med olika komplicerade verksamhetsätt och strukturer. I arrangemangen kan underleverantörer utnyttjas, som var och en bara sköter sin egen del och inte är medvetna om helheten. Verksamheten är nätverksbaserad. Nyttan och råden delas mellan flera aktörer. På engelska används termen *crime-as-a-service* (CaaS)¹¹ om produktion av kriminella tjänster. Till de kriminella kretsarna kopplas också inflytelserika och förmögna personer som inte hör till någon viss kriminell sammanslutning, men som finansierar och utnyttjar kriminella sammanslutningar och andra kriminella aktörer som samarbetspartner i mångsidig brottslighet och på så sätt möjliggör och främjar den organiserade brottslighetens verksamhet.

---

10 Polisyreshögskolan, 16

11 Polisyreshögskolan, 18

I Finland finns ett tiotal sammanslutningar som klassificerats som gatugäng och vars influensområden koncentreras till huvudstadsregionen och Sydvästra Finland. Enligt myndigheterna har cirka 300 personer koppling till gatugängens verksamhet, och myndigheterna uppskattar att omkring hälften av dem är medlemmar i sammanslutningarna. Kännetecknande för gatugängen är att personerna som ansluter sig till dem i huvudsak är unga män med invandrarbakgrund som är födda i Finland eller utomlands. Det finns många olika nätverk och växelverkan mellan sammanslutningar inom kriminell verksamhet, där det både är fråga om samarbetsrelationer och till vissa delar brottslighet mellan sammanslutningarna. De svenska myndigheterna har observerat att en del barn under åldern för straffrättsligt ansvar (15 år, en utredningsperson har föreslagit en sänkning till 14 år¹²) inom gängens influensområde har tvingats begå allt grövre brott, till exempel mörda åt den organiserade brottsligheten mot betalning.

Målet med statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottsligheten, som godkändes i Finland våren 2024, är att bryta den växande ungdoms- och gängbrottsligheten. Programmet innehåller till exempel åtgärder för att effektivt förebygga ungdoms- och gängbrottslighet, bryta brottsspiralen, utreda brott, skärpa straff och förverkliga straffansvar. Dessutom innehåller programmet åtgärder bland annat för att underlätta utbytet av information mellan myndigheterna samt för att åtgärda luckor som identifierats i tjänsterna för unga, liksom även för att utveckla påföljdssystemet, utredningen och det regionala arbetet.

I fängelserna försöker fångar som ingår i ovan beskrivna kriminella sammanslutningar, nätverk och gatugäng utnyttja sin tid i fängelset till att främja sina sammanslutningars och sina egna intressen. De deltar i eller leder nya brottsfelheter som sker både i och utanför fängelset. De kriminella gängens strävan att fortsätta med brotten medan de sitter i fängelse äventyrar fängelsemyndigheternas arbetarskydd, övriga fångars säkerhet och samhällssäkerheten samt förutsättningarna för fångar som inte hör till gängen att rehabiliteras under fängelsetiden. Fångar med anknytning till organiserad brottslighet rekryterar under fängelsetiden nya aktörer och försöker också nätverka med grupper som de anser vara nyttiga. Å andra sidan kan spänningar mellan kriminella gäng medföra betydande risker för fängelsesäkerheten. Antalet utländska fångar med koppling till organiserad brottslighet har ökat i fängelserna i Finland och de strävar också under fängelsetiden efter att fortsätta sin kriminella verksamhet och nätverka med finländska aktörer inom organiserad brottslighet.

---

12 SOU 20205:11

3.4 Sammanslutningarnas tillvägagångssätt

I Finland, liksom på andra håll, påverkas samarbetet och relationerna mellan sammanslutningarna i hög grad av vilken typ av grupp det är fråga om. Hierarkiska kriminella sammanslutningar och gäng är mer förknippade med konkurrens, revirkonflikter och till och med öppet och direkt hat som bland annat beror på gruppernas strukturer, historia och medlemmarnas etniska bakgrund. Sådana kriminella sammanslutningar kan dock söka partnerskap och utnyttja samma producenter av kriminella tjänster som andra kriminella aktörer. Även i Finland har den organiserade brottsligheten under de senaste åren formats mer i riktning mot flexibla kriminella nätverk och även i verksamheten hos nationella och internationella kriminella sammanslutningar som haft makten i den undre världen i Finland i decennier kan man se fler nätverksmässiga drag.

Typiskt för utländsk organiserad brottslighet som sträcker sig till Finland är att den söker flexibla partnerskap, vill maximera vinningen av brott och minimera riskerna med den kriminella verksamheten utan särskilda ideologiska särdrag. Inom klankriminaliteten är släktskap mellan nätverkens kärnaktörer och gemensamma födelseregioner till exempel på Balkan av betydelse, särskilt med tanke på hanteringen av risken för att åka fast och lojaliteten, medan det till exempel inte är orsak till revirkonflikter. Geografiskt sett dominerar nätverk av olika typer av kriminella sammanslutningar och deras samarbete huvudstadsregionen, medan den så kallade traditionella finländska organiserade brottsligheten, med eller utan symboler, åtminstone fram till nyligen har varit den mest centrala aktören i övriga Finland. Även den kraftiga ökningen av brott som organiserade kriminella sammanslutningar och mäktiga aktörer i den undre världen utfört i datanätet kan ha en betydande inverkan på de kriminella sammanslutningarnas samarbetsformer.

Sammanslutningarna som begår brott i datanätet kan till exempel utnyttja samma penningtvätts- eller logistiktjänster som sammanslutningar som begår mer traditionella brott. Utgångspunkten är att narkotikahandeln på nätet i vilket fall som helst har utvidgat kretsen av kriminella aktörer utanför de traditionella kriminella sammanslutningarna, vilket innebär att det inte heller kan uteslutas att det åtminstone lokalt kan leda till att det uppstår våldsamma revirkonflikter med aktörer som bedriver narkotikahandel på nätet och grupper som bedriver traditionell narkotikahandel. Narkotikahandeln på det finländska mörka nätet når alla delar av landet och ökar tillgången till och utbudet av narkotika i hela landet, men det ökade utbudet har en särskilt kraftig inverkan på små orter och glesbygd. Bättre tillgång till narkotika ökar också efterfrågan när användningen blir vanligare och mångsidigare på riksnivå.

3.5 Rutter

Internationella kriminella organisationer strävar ständigt efter att utvidga sina försäljningsorganisationer till Finland och utländska medborgares roll till exempel i narkotikabrottsligheten har ökat. Även om Finland ligger avsidet geografiskt utnyttjar internationella kriminella organisationer Finland och de möjligheter som lagstiftningen och tullförfarandena erbjuder. På grund av de mångsidiga trafikförbindelserna används Finland också som transitland vid smuggling av förbjudna substanser eller till och med människor. De största knutpunkterna i logistiken utgörs av hamnarna, fartygen och de fortsatta transportererna, som bildar en logistikkedja som är känslig för kriminell verksamhet. Den av regeringen föreslagna utvidgningen av säkerhetsutredningarna i hamnarna förebygger användningen av kritisk information i hamnarna för att främja organiserad brottslighet¹³. I Finland finns det några fällande domar från tingsrätten för omfattande smuggling av kontanter till utlandet via flygplatser som uppdagats i Sverige. Även om fenomenet hittills inte har verkat lika omfattande i Finland som i Sverige, ska situationen följas upp även i Finland.

Narkotika smugglas till Finland huvudsakligen inom EU:s inre trafik med hjälp av post- och kurirförsändelser, kommersiell trafik och passagerartrafik. Narkotika smugglas till Finland särskilt via fartygs- och flygtrafiken från Baltikum och västra Europa. Substanser importeras också via Sverige över den norra landgränsen eller med fartyg till Åbo, Helsingfors och Vasa. Kokainpartier som smugglats in i containrar via de stora oceanhamnarna har också importerats till Finland. Under de senaste åren har uppskattningsvis över 80 procent av narkotikan som smugglats till Finland kommit in i landet via hamnarna.

3.6 Organiserad brottslighet i framtidens Finland

Enligt det senaste globala indexet för organiserad brottslighet¹⁴ är Finland ett av de länder i världen och Europa som exponerats minst för den organiserade brottsligheten. Enligt indexet är antalet organiserade kriminella få och den organiserade brottsligheten liten i Finland på en global skala. När det gäller indikatorer som skyddar samhället mot brottslighet är Finland världens bästa land. Enligt indikatorerna består strukturerna som tryggar Finlands samhälleliga stabilitet av bland annat politisk verksamhet, administrativ stabilitet, internationellt samarbete, lagstiftning, rättssystem, ekonomisk reglering mot penningtvätt samt stöd till offer och vittnen.

13 Regeringsproposition RP 205/2024 rd, Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft och till vissa andra lagar

14 <https://ocindex.net/2023/country/finland>

Även om nuläget i Finland är mycket bra jämfört med många andra stater är syftet med strategin att förbereda sig på det framtida hotet från den organiserade brottsligheten och förhindra att situationen försämras.

Kriget i Ukraina har haft och kommer även i fortsättningen att ha en betydande inverkan på den organiserade brottslighetens verksamhet och utveckling inom EU och i Finland. I Finland kan det i och med kriget i Ukraina uppstå nya kriminella sammanslutningar, vissa sammanslutningar kan aktiveras på nytt och förändringar kan ske i de kriminellas verksamhetsområden. Organiserad brottslighet kan också komma till Finland med inflyttningen. De hotbilder som kriget orsakar gäller i synnerhet människohandel, människosmuggling och ordnande av olaglig inresa samt utnyttjande av flyktingar, i synnerhet kvinnor och ensamkommande barn, för kriminalitet. Kriget kan också leda till olaglig handel med krigsmateriel och till att den används för kriminellt bruk. I Finland har man även observerat olika bedrägerier i anslutning till nödhjälps- och medelinsamlingar, särskilt på nätet. Kriget ökar också risken för penningtvätt i anslutning till personer som omfattas av sanktioner. Även de affärsmöjligheter som återuppbyggnaden av Ukraina medför intresserar sannolikt den organiserade brottsligheten.

Enligt rådande uppfattning står den organiserade brottsligheten för en betydande andel av korruptionen internationellt¹⁵, men det finns ingen tillförlitlig information om problemets omfattning i Finland. Enligt undersökningar och utredningar förekommer det strukturell korruption i Finland, till exempel på kommunal och regional nivå¹⁶. Korruptionsproblemen försöker man lösa med hjälp av det nya nationella åtgärdsprogrammet för bekämpning av korruption. Dessutom har Finland i den internationella utvärderingen fått flera rekommendationer för att effektivisera bekämpningen av penningtvätt¹⁷.

Enligt strategiarbetsgruppens framtidshoppningar är det mest sannolika framtidsscenario som beskriver utvecklingen av den organiserade brottsligheten 2025–2030 följande:

Den organiserade brottsligheten i Finland ökar, blir hårdare och mer internationell, och myndigheternas verksamhet effektiviseras. Den organiserade brottsligheten kommer i framtiden att vara allt svårare att identifiera, nätverksbaserad, multinationell och professionell. Internationella fenomen kommer sannolikt också att komma

---

15 SOCTA 2021

16 KORSI-hanke 2020

17 FATF, 2019

till Finland snabbare än tidigare. Internationella och nationella sammanslutningar inom organiserad brottslighet och gatugång fortsätter att rekrytera unga och introducera dem i skjutvapenvåld. Avståndet mellan den aktiva organiserade brottsligheten i Finland och hårda internationella aktörer blir kortare och det internationella fältets know-how och kontakter är mer lättillgängliga än tidigare. Då kommer internationella fenomen sannolikt också att komma till Finland snabbare än tidigare. Som en del av internationaliseringen strävar organiserade kriminella sammanslutningar efter att infiltrera i synnerhet platser för inresa, kritisk infrastruktur och logistiska kedjor.

Våldet i anslutning till den organiserade brottsligheten förutspås bli vanligare och beväpningen aggressivare i och med den allt hårdare konkurrensen och det ökade antalet aktörer som är särskilt utsatta för våld. Förändringar i och expansion av det kriminella aktörsfältet kan märkas genom kriminellas försök att infiltrera den offentliga maktutövningen eller genom att tröskeln sänks för att rikta trakasserier, hot om våld eller andra motåtgärder mot bland annat brottsbekämpande myndigheter, rättsliga myndigheter, andra myndigheter och företagsliv. Enligt regeringsprogrammet gör regeringen till exempel nödvändiga lagstiftningsändringar för att det ska vara möjligt att utbyta information mellan olika myndigheter om personer som är anknutna till grov och organiserad brottslighet och om andra personer som kan påverka fängelsesäkerheten. Dessutom innehåller regeringsprogrammet flera skrivelser om fängeslagstiftningen som kan användas för att bekämpa den organiserade brottsligheten även i fängelser. Programmet gör det också möjligt att bland annat placera häktade på en säkerhetsavdelning.

I framtiden kan allt mer av den organiserade brottsligheten i Finland vara internationell IT-relaterad brottslighet. IT-relaterade bedrägerier är i huvudsak helt organiserad brottslighet som i hög grad är internationell, och den har blivit en betydande inkomstkälla för den organiserade brottsligheten. Dessutom riktas den IT-relaterade brottsligheten i allt högre grad mot kritiska samhällsfunktioner. Ute i världen har det framkommit flera fall där utpressningsprogram har riktats till exempelvis datasystem som används på sjukhus och av hälso- och sjukvårdsproducenter.

En bättre optimering av myndighetsverksamheten i bekämpningen av organiserad brottslighet är ett centralt mål för det framtidsinriktade strategiarbetet. I framtiden kommer bekämpningen av organiserad brottslighet att styras av en gemensamt utarbetad strategi. För att optimera myndighetsverksamheten krävs kunskapsbaserat samarbete, utveckling av bekämpningens effektivitet och svar på nya/framtida utmaningar med hjälp av växande nationell kompetens och utländsk know-how.

4 Bekämpning av organiserad brottslighet i Finland

4.1 Straffrättslig och administrativ bekämpning

Bekämpningen av organiserad brottslighet är i Finland indelad i straffrättslig bekämpning och administrativ bekämpning. Till den straffrättsliga bekämpningen hör att förebygga, avslöja, utreda och föra brott till åtalsprövning, åtalsprövning och domstolsbehandling samt att fastställa och verkställa straffrättsliga påföljder. Traditionellt har bekämpningen av organiserad brottslighet i Finland fokuserat på straffrättslig bekämpning.

Administrativ bekämpning försvagar den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar och måste ses som en brottsförebyggande metod. I framtiden är det nödvändigt att flytta över tyngdpunkten på en mer övergripande bekämpning av organiserad brottslighet och i större utsträckning lägga den på administrativ bekämpning (t.ex. identifiering av organiserad brottslighet i tillståndprocesser och upphandlingar).

Administrativ bekämpning kan också kallas för administrativt förhindrande av organiserad brottslighet. Begreppet är brett och kan inte definieras uttömmande. Dess allmänna mål är att i ett tidigt skede identifiera och avbryta skadliga utvecklingsförlopp och att i ett så tidigt skede som möjligt försvåra och/eller förhindra verksamhet som stöder organiserad brottslighet innan verksamheten utvecklas till enskilda grova brott.

Grundtanken i den administrativa bekämpningen är att effektivisera bekämpningen av organiserad brottslighet genom att också engagera andra myndigheter än de traditionella brottsbekämpande myndigheterna (t.ex. myndigheter som sköter miljö- och avfallsärenden). Bekämpningen är en gemensam sak för hela samhället inom de gränser som lagstiftningen möjliggör. Syftet är framför allt att förhindra att lagliga samhällsstrukturer, såsom näringslivet och den offentliga ekonomin, utnyttjas för brottslig verksamhet. Bekämpningen bör synas på ett heltäckande sätt i olika administrativa processer, till exempel registreringar, tillståndprocesser, offentliga upphandlingar (bl.a. byggprojekt) och när offentliga understöd och bidrag beviljas.

Den administrativa bekämpningen genomförs på tre nivåer inom de gränser som lagstiftningen möjliggör. Verksamhetens kärnområde omfattar de centrala myndigheternas administrativa tillsyn, inspektioner och beslut som riktas utifrån analyserad information och risker. Olika myndigheters tillståndsprovning och tillståndstillsyn är ett viktigt enskilt delområde.

Den andra nivån utgörs av riktat samarbete inom den offentliga sektorn samt mellan den offentliga och den privata sektorn. De centrala brottsbekämpnings- och förvaltningsmyndigheter som ansvarar för bekämpningen av organiserad brottslighet lämnar ut analyserad information inom de gränser som lagen tillåter till exempelvis aktörer inom välfärdsområdena, kommunerna och finanssektorn för att rikta deras verksamhet och bedöma riskerna i anslutning till verksamheten. I synnerhet beslut som gäller offentliga upphandlingar, understöd och finanstjänster kan ha avgörande konsekvenser för den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar.

Den tredje nivån av administrativ bekämpning är samhällets allmänna förebyggande arbete, med vilket man strävar efter att bland annat ingripa i grundorsakerna till den organiserade brottsligheten, stärka samhällets resiliens och främja avhopparverksamhet.

4.2 Myndigheter och andra aktörer som ansvarar för bekämpningen

På statsrådsnivå är de viktigaste ministerierna som påverkar bekämpningen av organiserad brottslighet justitieministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet. De ansvarar till exempel för de förvaltningsområden som är viktigast med tanke på bekämpningen och för beredningen av lagstiftningen. Andra centrala ministerier är social- och hälsovårdsministeriet (social- och rusmedelspolitiken), undervisnings- och kulturministeriet (utbildningspolitiken) och arbets- och näringsministeriet (regleringen av näringslivet).

På operativ nivå kan aktörerna som ansvarar för bekämpningen delas in i tre grupper. Myndigheterna i den första gruppen utför både straffrättslig och administrativ bekämpning. Till den hör brottsbekämpningsmyndigheterna (polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet) som ansvarar för att förebygga, avslöja, utreda och föra brott till åtalsprovning samt justitieförvaltningsmyndigheterna, såsom åklagare, domstolar, Utsökningsverket och Brottspåföljdsmyndigheten, som behandlar och verkställer brottmål och straffrättsliga påföljder.

Centralkriminalpolisen har en central betydelse inom polisförvaltningen vid sidan av polisinsättningarna i bekämpningen av organiserad brottslighet. Centralkriminalpolisens uttryckliga lagstadgade uppgift är att bekämpa internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk och annan grov brottslighet. Inom polisförvaltningen utförs bekämpningen av organiserad brottslighet i samarbete med polisensheterna. Polisinsättningarna, Tullen och Gränsbevakningsväsendet bekämpar organiserad brottslighet inom sina egna uppgiftsområden självständigt och i samarbete med Centralkriminalpolisen. Även skyddspolisen kan rikta civil underrättelse mot internationell organiserad brottslighet om den hotar den demokratiska samhällsordningen.

I den andra gruppen ingår förvaltnings-, tillstånds- och tillsynsmyndigheter vars lagstadgade uppgifter har en direkt och betydande inverkan på den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar och/eller myndigheternas bekämpningsförmåga. Dessa myndigheter kan också anmäla kriminell verksamhet som de observerar till förundersökningsmyndigheterna inom sitt eget uppgiftsområde. Som exempel kan nämnas Skatteförvaltningen, som i sin riskhanterings- och tillsynsverksamhet upptäcker många slags missbruk utöver försummelser i anslutning till beskattningen¹⁸. Övriga förvaltnings- och tillståndsmyndigheter som kan nämnas är regionförvaltningsverken, Lantmäteriverket, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Patent- och registerstyrelsen samt Folkpensionsanstalten. Till den tredje gruppen hör ett stort antal olika aktörer inom den offentliga och privata sektorn som åtminstone indirekt kan identifiera aktörer och verksamhet inom den organiserade brottsligheten, påverka den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar och/eller bistå andra myndigheter i bekämpningsarbetet. Detta förutsätter att olika myndigheter och andra aktörer kan utbyta sekretessbelagda uppgifter i tillräcklig omfattning. Förhindrande av penningtvätt är till exempel en viktig del av bekämpningen av organiserad brottslighet, vilket innebär att alla aktörer som omfattas av anmälningsskyldigheten är centrala aktörer.

---

18 Skatteförvaltningen kan förhindra att aktörer inom organiserad brottslighet får tillgång till register som möjliggör affärsverksamhet, såsom registret över mervärdesskattskyldiga, avlägsna bedrägliga aktörer från registren och rikta olika tillsynsåtgärder och vid behov skattebeslag mot deras affärer. Skatteförvaltningen har tillgång till olika inhemska och internationella jämförelseuppgifter om penningflöden, inkomster, förmögenhet och ägarkedjor. Genom att analysera dessa kan Skatteförvaltningen producera information som är till nytta för brottsbekämpningsmyndigheterna i bekämpningsarbetet. Skatteförvaltningen kan i sin verksamhet avslöja bland annat missbruk av förmåner, penningtvätt och korruption.

5 Strategisk verksamhetsidé och grundläggande principer

Bekämpningen av den organiserade brottsligheten i Finland grundar sig på trygghet av samhällets säkerhet under alla förhållanden, ett omfattande samarbete i hela samhället (*whole-of-society*), kunskapsbaserade verksamhetsmodeller och respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna, de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen (*verksamhetsidé*).

De strategiska syftena, målen och åtgärderna för bekämpningen av organiserad brottslighet bygger på följande grundprinciper¹⁹ som identifierats av FN:

- **Främja** mångsidigt samarbete på alla samhällsnivåer med beaktande av samhället som helhet och internationellt samarbete (*whole-of-society*).
- **Påverka** organiserade kriminella sammanslutningar och den olagliga nytta de får genom att öka riskerna och kostnaderna samt minska nyttan i anslutning till olaglig verksamhet. I princip handlar det om att försvaga och störa de organiserade kriminella sammanslutningarnas affärsmodeller.
- **Förhindra** att organiserad brottslighet tränger in i samhällets grundstrukturer, till exempel olika samfund, affärsstrukturer och politiskt beslutsfattande. Målet med principen är att stärka samhällets resiliens mot organiserad brottslighet.
Skydda brottsoffer och personer som är särskilt utsatta för brott mot skador orsakade av organiserad brottslighet med beaktande av eventuella kommande skador.

---

19 Begreppen som används för syftena i FN:s Organized Crime Strategy Toolkit är främja, påverka, förhindra och skydda. Begreppen har förklarats något för att få en mer exakt uppfattning (UN 2021, s. 11).

6 Strategiska syften och mål

De strategiska syftena och målen beskriver synen på de kommande sex åren. Med syfte avses det resultat som eftersträvas inom nämnda period. Målen är mer kortsiktiga steg som bidrar till att uppnå syftet. Syftena och målen har grupperats enligt de grundprinciper som beskrivs ovan.

De strategiska syftena stöder varandra och överlappar delvis varandra.

6.1 Samarbetet mellan centrala aktörer är effektivt och etablerat

Syftet är att förbättra samarbetet mellan centrala aktörer på alla nivåer och även det internationella samarbetet. Till aktörerna inom bekämpningen av organiserad brottslighet anses höra ett stort antal aktörer från både den offentliga sektorn och den privata sektorn samt medier och forskningsverksamhet. Syftet är att genom ökad förståelse påverka bekämpningen av organiserad brottslighet, öka myndighetsverksamhetens genomslagskraft och engagera aktörerna i arbetet mot organiserad brottslighet.

Syfte 1: Samarbetet mellan centrala aktörer är effektivt och etablerat

Mål:

- **Kunskap** styr bekämpningen
- **Samarbete** ger genomslagskraft
- **Delaktighet** skapar ansvar

Kunskap styr bekämpningen

En omfattande, exakt och analysbaserad lägesbild och lägesförståelse av den organiserade brottsligheten som produceras regelbundet styr bekämpningsåtgärderna, upplysningen och kommunikationen. Beslutsfattande som grundar sig på lägesbilden och lägesförståelse formar bekämpningsåtgärderna när villkoren förändras, och aktuell information kan utnyttjas i samhälleliga upplysningskampanjer där man till exempel kan dela information om trender, förändringar och hot i anslutning till brottsligheten.

Lägesförståelse som grundar sig på aktuell information skapas från flera källor och delas också vid olika myndigheter. Informationen kan berikas och analyseras som en del av myndigheternas egen informationsproduktion eller i samarbete mellan myndigheter, forskningsinstitut och universitet. Det är viktigt att engagera läroanstalterna i upplysnings-, undervisnings- och forskningsarbetet mot organiserad brottslighet.

Samarbete ger genomslagskraft

Målet med stödet för samarbetet mellan myndigheterna är att skapa mervärde för att genomföra myndigheternas egna kärnuppgifter. Samarbetet mellan myndigheterna ska ha en fast eller nätverksliknande struktur och det ska skapas förutsättningar för verksamheten genom att utveckla lagstiftningen. Samarbetet ska grunda sig på uppställda strategiska mål och dess verksamhet ska tryggas genom att säkerställa att de myndigheter som deltar i arbetet har tillräckliga ekonomiska och andra resurser. När den organiserade brottsligheten internationaliseras är det också nödvändigt att utveckla det internationella samarbetet och informationsutbytet.

Delaktighet skapar ansvar

Medvetenheten om organiserad brottslighet och bekämpningen av den ska öka hos alla aktörer i samhället: individer, välfärdsområden och kommuner, olika statliga aktörer, organisationer samt näringslivet. Man bör också känna till fenomenet i det internationella samarbetet. Genom att öka medvetenheten engageras aktörerna i bekämpningsarbetet och förhindrandet av organiserad brottslighet når olika aktörer i stor utsträckning. Samtidigt kan man få respons och information om fenomen från olika aktörer i samhället för att främja bekämpningsarbetet.

6.2 Den nytta gärningsmännen får har minskat, den brottsliga verksamheten har försvårats och riskerna med den har ökat

Planen med syftet är att de verkliga eller antagna riskerna med kriminell verksamhet klart ska överskrida de fördelar som verksamheten eventuellt medför. Genom att påverka vinningen av brott strävar man efter att förstöra en organiserad kriminell sammanslutnings affärsmodell genom att öka riskerna och kostnaderna i anslutning till verksamheten och eliminera fördelarna med den.

Den organiserade brottsligheten har också förberett sig på de vanligaste riskerna med sin egen olagliga affärsverksamhet²⁰. Syftet är att identifiera kriminella aktörer, bekämpa brottslighet på bred front och förhindra att brottslighet ger välstånd.

Syfte 2: Den nytta gärningsmännen får har minskat, den kriminella verksamheten har försvårats och riskerna med den har ökat

Mål:

- **Identifiera** personer, grupper och verksamhetsmodeller med anknytning till brottslighet och försämra deras verksamhetsmöjligheter
- **Bekämpa** brottslighet på bredare front
- **Förhindra** välstånd genom brottslighet

20 Till exempel får beslag av narkotikapartier eller motsvarande föremål för olaglig handel i allmänhet ingen betydande samhällslik effekt i sig, eftersom förlusten av egendomen i fråga har kunnat beaktas i kostnaderna för verksamheten redan på förhand, och det kan vara möjligt att överföra kostnaderna på en lägre nivå i den kriminella organisationen.

Identifiera personer, grupper och verksamhetsmodeller med anknytning till brottslighet och försämra deras verksamhetsmöjligheter

För att bekämpa den organiserade brottsligheten måste personer, grupper och kriminella verksamhetsmodeller med anknytning till brottsligheten identifieras och deras verksamhetsmöjligheter försämrats. Det behövs specificerad information om de olika affärsmodeller som organisationer inom organiserad brottslighet använder för att deras svaga punkter ska kunna identifieras. Åtgärderna som syftar till att minska vinningen av brott består av riktade ingripanden i kriminella sammanslutningars affärsverksamhet.

Bekämpa brottslighet på bredare front

I bekämpningen på bred front vidtar myndigheterna alla åtgärder som lagstiftningen möjliggör för att förebygga, avslöja, utreda och förverkliga straffansvar för brott och brottslighet, och får hjälp med detta av alla samhällsnivåer/aktörer, såsom näringsliv, organisationer och individer. För att stärka bekämpningsmetoderna krävs till exempel att lagstiftningen utvecklas för att skapa nya grundläggande strukturer och processer samt för att förbättra utbytet av information mellan myndigheterna.

Förhindra välstånd genom brottslighet

Välstånd genom brott kan förhindras genom att till exempel begränsa kriminellas marknad, konfiskera vinning av brott, bekämpa penningtvätt, förhindra missbruk av företagsstöd och bidrag och överhuvudtaget förhindra att olagliga transaktioner döljs bland lagliga transaktioner. Genom att förhindra välstånd genom brottslighet gör man den kriminella verksamheten mindre attraktiv och minskar möjligheterna att finansiera kriminell verksamhet.

6.3 Den organiserade brottsligheten har hindrats från att infiltrera samhällets grundstrukturer

Genom att stärka samhällets resiliens mot organiserad brottslighet kan man förhindra att den organiserade brottsligheten blir en del av samhällets grundstrukturer. Syftet är att påverka de grundläggande orsakerna till brottsligheten, minimera de kriminella aktörernas inflytande och stödja avhoppverksamheten. Genom åtgärder som motsvarar målet kan man till exempel försvåra den organiserade brottslighetens möjligheter att rekrytera, avlägsna den organiserade brottslighetens dragningskraft och stödstrukturer och förhindra att den tränger in i strukturerna för lagligt affärsliv och politiskt beslutsfattande.

Syfte 3: Den organiserade brottsligheten har hindrats från att infiltrera samhällets grundstrukturer

Mål:

- **Påverka** de grundläggande orsakerna till brottsligheten
- **Minimera** de kriminellas inflytande
- **Stödja** avhopparverksamhet

Påverka de grundläggande orsakerna till brottsligheten

Bakom brottsligheten ligger bland annat ojämnt fördelade socioekonomiska faktorer, tillfälle att begå en brottslig gärning, girighet och likgiltighet. Inledandet av kriminell verksamhet påverkas också av om brottslighet är allmänt accepterad i den sammanslutning eller grupp som personen tillhör. Metoder som minskar brottsligheten är till exempel att erbjuda utbildnings- och arbetsmöjligheter, förebygga utslagning och minska den socioekonomiska segregationen mellan områden, motverka att den kriminella banan utvecklas från gatugång till organiserad brottslighet, erbjuda sociala incitament och alternativ till brottslighet. I synnerhet ska man med hjälp av omfattande samhälleliga bekämpningsåtgärder förebygga rekrytering av unga till den organiserade brottsligheten. I arbetet ska man bland annat beakta statens program för integrationsfrämjande 2024–2027, enligt vilket Finland beslutsamt förebygger uppkomsten av parallella samhällen. Inom förebyggandet av parallella samhällen strävar man efter att stoppa sådan utveckling som kan leda till deras uppkomst och förhindra att negativa fenomen som hänför sig till parallellsamhällen uppstår eller sprider sig. Som riskfaktorer för parallella samhällen har identifierats bland annat ökade skillnader i välfärd i samhället, brist på framtidsutsikter och socioekonomisk eller etnisk segregation mellan bostadsområden.

Minimera de kriminellas inflytande

Pengar som förvärvats genom brott och hot om våld kan öka kriminellas inflytande i samhället. Med pengar och hot kan man försöka påverka till exempel myndigheternas, företagslivets och politikernas beslutsfattande och verksamhet. Genom påverkan och påtryckningar kan man eftersträva snedvridning av konkurrensen, monopolställning, orsaka korrupcion, snedvrیدا den sociala rättvisan och uppnå ställning som kriminell.

Stödja avhoppverksamhet

Man bör stödja att personer som befinner sig i en brottsspiral frigör sig från brottsligheten och förhindra att de drivs djupare in i den yrkeskriminella världen och blir en del av den organiserade brottsligheten. Avhoppverksamhet kan främjas till exempel genom upplysning, social- och hälsovårdstjänster, till exempel missbrukarvård, utbildning och möjlighet till arbete. Aktörer som erbjuder tjänster och hjälp är bland annat kommuner, välfärdsområden, organisationer, den privata sektorn och staten (t.ex. Brottspåföljdsmyndigheten), med vilka man strävar efter att utvidga det strategiska samarbetet.

6.4 Skyddet av personer som är särskilt utsatta för brott har förbättrats

Syftet är i synnerhet att identifiera individer som kan bli föremål för brott eller osaklig påverkan. Att bli utsatt för brott kan till exempel leda till fysiska, psykologiska och ekonomiska konsekvenser. De direkta brottsoffren²¹ står i centrum för skyddsyftet, men även till exempel vittnen, uppgiftslämnare, tjänstemän och sådana företag vars arbete kan omfatta arbete med kriminella behöver skydd. Målet är att förebygga att människor blir brottsoffer, skydda och sköta om brottsoffer samt ordna nödvändig hjälp och stöd för deras återhämtning.

Syfte 4: Skyddet av personer som är särskilt utsatta för brott har förbättrats.

Mål:

- **Förebygga** att människor bli offer för brott och föremål för osaklig påverkan
- **Skydda** brottsoffer mot nya skador
- **Trygga** brottsoffrens rättigheter

21 Enligt regeringsprogrammet utarbetar regeringen ett brottsofferpolitiskt program i syfte att trygga stödtjänsternas finansiering och förbättra brottsutsattas ställning vid straffrättsliga förfaranden. I beredningen av programmet beaktas också den organiserade brottslighetens inverkan.

Förebygga att människor bli offer för organiserad brottslighet och föremål för osaklig påverkan

Man ska sträva efter att förebygga att människor bli offer för organiserad brottslighet och föremål för osaklig påverkan. Upplysning och utbildning är exempel på förebyggande metoder.

Vid bedömningen av åtgärderna ska man beakta brottslighetens olika uttrycksformer, de stödåtgärder och den hjälp som eventuella offer behöver samt den utbildning myndigheterna behöver.

Skydda brottsoffer mot nya skador

Personer som fallit offer för organiserad brottslighet eller blivit föremål för osaklig påverkan skyddas mot nya skador. Risken för skada kan vara fysisk, psykisk, ekonomisk eller social.

Trygga brottsoffrens rättigheter

Brottsoffrets ställning bör utvecklas. Offrens juridiska rättigheter att få hjälp ska tryggas och deras möjligheter att få rådgivnings-, skydds- och stödtjänster förbättras.

7 Åtgärdsprogram för bekämpning av organiserad brottslighet

Genomförandet av ovan nämnda strategiska syften och mål främjas genom det bifogade åtgärdsprogrammet.

1. **Effektivisering av den administrativa bekämpningen av organiserad brottslighet och informationsutbyte i anslutning till den genom lagstiftning**

Ett lagstiftningsprojekt som i synnerhet genomför följande skrivningar i regeringsprogrammet: "Det antas en speciallag för bekämpning av organiserad brottslighet som gör ett effektivare informationsutbyte än tidigare och administrativ bekämpning möjlig" och "Lagstiftningen om administrativ brottsbekämpning utvecklas så att den stöder de behov som ett fullgott och resultatrikt genomförande av myndighetsverksamheten förutsätter." I samband med projektet utreds också till exempel möjligheten att föreskriva om förundersökningsmyndighetens skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ. Ett projekt för effektivare administrativ bekämpning och informationsutbyte som främjar och stöder strategins alla syften och mål. Eventuella kontakter med andra projekt bedöms och beaktas under projektets gång.

Huvudansvarig instans: IM

Andra ansvariga: JM; övriga instanser preciseras under den fortsatta beredningen

Viktiga aktörer: Preciseras under den fortsatta beredningen

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Preciseras under den fortsatta beredningen

2. **Skapa en gemensam lägesbild och medvetenhet samt utnyttja analyserad information mellan olika aktörer.**

Myndigheternas och näringslivets medvetenhet om aktörerna inom den organiserade brottsligheten och om den organiserade brottsligheten i Finland förbättras, och man utvecklar och utnyttjar analyser av brottslighetens konsekvenser och bekämpningsåtgärdernas

möjligheter inom myndigheterna, näringslivet, organisationerna och regionförvaltningen. Som praktiska åtgärder för att säkerställa detta utökas bland annat informationsutbytet, utbildningssamarbetet och samarbetet för att lokalisera bekämpningsobjekten. Verksamheten kan genomföras inom ramen för en speciallag eller självständigt.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga: Polisstyrelsen, Centrakriminalpolisen, IM, FM, Tullen, Skatteförvaltningen, Brottspåföljdsmyndigheten, Statsrådets kansli, Traficom

Viktiga aktörer: Gränsbevakningsväsendet, Regionförvaltningsverken, Rådet för brottsförebyggande

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, vid behov söks forskningsfinansiering från ministerier och ämbetsverk.

3. **Samarbetet med institutioner som erbjuder undervisning och bedriver forskning utökas.**

Samarbetet med institutioner som bedriver forskning och erbjuder undervisning utökas. Mängden forskningsdata om den organiserade brottsligheten utökas och kvaliteten på den förbättras. Som praktiska åtgärder inrättas en forsknings- och informationsbank av genomförda undersökningar, utredningar och lärdomsprov, en förteckning över framtida forskningsbehov och finansieringsmöjligheter upprätthålls och föreläsningar, utbildning och konferensarbete utökas.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga: MM, Tullen, Skatteförvaltningen, CKP, Polisstyrelsen

Viktiga aktörer: universitet, läroanstalter, forskare och lärare, Rådet för brottsförebyggande

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, vid behov söks forskningsfinansiering från ministerier och ämbetsverk.

4. **Utvidga och intensifiera samarbetet för att bekämpa organiserad brottslighet.**

En samordnad samarbetsstruktur för bekämpning av organiserad brottslighet inrättas som stöd för de åtgärder i strategin som inte är lagstiftningsmässiga. Ministerierna, ämbetsverken, den privata sektorn, organisationerna och regionförvaltningen ombeds delta i samarbetet. Medlemmarna i arbetsgruppen består av de instanser som deltar och underarbetsgrupper bildas enligt behov/utifrån brottsligheten. I samarbetet följs tullens MoU-modell. Verksamheten kan genomföras inom ramen för en speciallag eller självständigt.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga: Tullen, IM, ANM, FM, Skatteförvaltningen, Brottspåföljdsmyndigheten

Viktiga aktörer: ministerierna, ämbetsverken, RFV, Finlands Näringsliv EK, Handelskamrarna, Kommunförbundet

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag.

5. **Identifiering av olika samhällsaktörers egna ansvar för bekämpningen av organiserad brottslighet.**

Medborgarna informeras så ofta, så mycket och så synligt som möjligt om hur deras eget agerande påverkar den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar. Myndigheternas syn på brottslighetens skadeverkningar förs in i den offentliga debatten som svar på den idealisering av en kriminell livsstil som förekommer i offentligheten (true crime/sociala medier). En informationskampanj för barn och unga om den organiserade brottslighetens nackdelar/faror genomförs till exempel som en del av skolpolisverksamheten. Webbplatsen Nuoretjarikollisuus.fi utnyttjas. Man producerar informationsinslag, upplysningsmaterial och deltar i den offentliga debatten om organiserad brottslighet, bland annat genom att informera om strategin, dess mål och genomslagskraft.

Huvudansvarig instans: Polisstyrelsen

Andra ansvariga: JM, UKM, FM, IM, Skatteförvaltningen, CKP, Utbildningsstyrelsen

Viktiga aktörer: ministerierna, ämbetsverken, Finlands Näringsliv EK, Rådet för brottsförebyggande

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, inom ramen för de tillgängliga resurserna.

6. **Förbättring av riktigheten och tillförlitligheten hos uppgifterna i myndighetsregistren/basregistren.**

Genom att utveckla verksamhetssätten och lagstiftningen förbättras riktigheten och tillförlitligheten i uppgifterna i basregistren i registreringskedet och aktualiteten i framtiden. Med basregister avses en databas vars informationsunderlag utnyttjas regelbundet och i allmänhet med hjälp av en teknisk anslutning i myndigheternas operativa datasystem och uppgifter. Registren som granskas inledningsvis är: befolkningsregistret (FM), handelsregistret (ANM) samt förenings- och stiftelseregistret (JM). För att förbättra registrens

datainnehåll och övervakningen av det i större utsträckning krävs utbildning av vissa myndighetsaktörer, ökad medvetenhet, effektivisering av riskhanteringen och verktyg för den samt lagändringar.

Huvudansvarig instans: JM (förenings- och stiftelseregistret), FM (befolkningsregistret), ANM (handelsregistret)

Andra ansvariga: IM, Patent- och registerstyrelsen, Skatteförvaltningen, MDB

Viktiga aktörer: Migrationsverket

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, i arbetet utnyttjas och samarbetar man med åtgärder i åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet som förbättrar registren.

7. **Genomförande av straffansvar, straffnivåer och verkställighet av straff.**

Med beaktande av lagstiftningsprojekt som grundar sig på regeringsprogrammet (reformen av lagstiftningen om vapenbrott, en kriminell grupperings verksamhet ska utgöra en straffskärpningsgrund, separat straffbarhet vid användande av barn under straffansvarsåldern för att begå brott, brott mot liv, hälsa eller frihet som begås på ett synnerligen förnedrande sätt ska utgöra en straffskärpningsgrund, granskning av behovet av att ändra fängeslagstiftningen) säkerställs att organiserad brottslighet och gängkriminalitet identifieras på straffnivåerna och när straffrättssystemet tillämpas.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

8. **Förverkande av vinning av brott och kriminellas egendom.**

Fråntagande av vinning av brott och kriminellas egendom är ett viktigt sätt att bekämpa organiserad brottslighet. För att utveckla detta förutsätts bland annat lagändringar för att till exempel oförklarliga tillgångar i anslutning till brottslig verksamhet ska kunna förklaras förverkade.

Enligt regeringsprogrammet underlättas återtagande av vinning av brott till exempel genom att beviskraven sänks och att det införs ett förfarande för förverkande av vinning av brott utanför brottmålsrättegången. Regeringen vidtar lagstiftningsåtgärder för att

förhindra penningtvätt och effektivisera i synnerhet återvinningen av vinning av brott i samband med penningtvätt.

Det centrala målet med EU:s nya direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande (EU) 2024/1260 är att bekämpa organiserad brottslighet genom att effektivisera återvinning och förverkande av egendom. Direktivet innehåller bestämmelser om åtgärder som medlemsstaterna ska vidta för att spåra och identifiera, frysa, förverka och förvalta hjälpmedel vid och vinning av brott eller egendom som härrör från brottslig verksamhet. En central ny skyldighet på EU-nivå är att förklara oförklarliga tillgångar i anslutning till brottslig verksamhet förverkade.

Genomförandet av skrivningarna i regeringsprogrammet om återtagande av vinning av brott och verkställandet av direktivet om återvinning av tillgångar och förverkande utvidgar möjligheterna att återta vinning av brott och egendom som härrör från brottslig verksamhet.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

Tidtabell: De konkreta lagstiftningsförslagen bereds i en separat arbetsgrupp vars mandatperiod är 1.10.2024–30.9.2025.

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

9. **Förbättring av hamnsäkerheten.**

Hamnsäkerheten stärks och störningsfri verksamhet i hamnarna säkerställs genom att förhindra att aktörer inom den organiserade brottsligheten får inflytande och bedriver verksamhet i hamnarna genom att föreskriva om hamnoperatörernas skyldighet att för vissa personalgrupper som arbetar i hamnarna göra en normal säkerhetsutredning enligt säkerhetsutredningslagen, effektivisera Tullens MoU-samarbete med den privata sektorn, säkerställa Tullens möjligheter att få tillförlitlig förhandsinformation om gods i rätt tid för att genomföra effektiv riskhantering och effektivt kunna välja ut objekt samt effektivisera samarbetet och informationsutbytet på EU-nivå och med tredjeländer i anslutning till tullövervakningen och tullbrottsbekämpningen i anslutning till hamnsäkerheten.

Huvudansvarig instans: Tullen

Andra ansvariga: FM, IM, JM, Polisstyrelsen

Viktiga aktörer: Gränsbevakningsväsendet

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

10. Utnyttjande av juridiska personers straffansvar.

Utnyttjandet av juridiska personers straffansvar har varit obetydligt, och det vore motiverat att effektivisera användningen av det genom att fästa uppmärksamhet vid ansvarsformen i utredningen av brott och den interna utbildningen samt genom att utnyttja arbetarskyddsmyndigheternas kunskaper och erfarenheter av myndighetssamarbete i anslutning till juridiska personers straffansvar. Nedläggning av företag med anknytning till organiserad brottslighet.

Huvudansvarig instans: Polisstyrelsen

Andra ansvariga: CKP

Viktiga aktörer: Åklagarmyndigheten

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

11. Risken för korruption som riktas mot myndigheter avvärjs

Förvaltningen och myndigheternas kännedom om korruptionsrisker och korruptionsbekämpning stärks bland annat genom utbildning så att man förebygger den organiserade brottslighetens möjligheter att korrumpiera myndigheter eller infiltrera dem.

Säkerhetsutredningslagens funktion i anslutning till organiserad brottslighet granskas.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga: IM, FM, KM, FSM, MM

Viktiga aktörer: övriga ministerier

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, inom ramen för de tillgängliga resurserna.

12. Påverka sammanslutningar inom den organiserade brottsligheten genom att stödja avhopparverksamhet

Den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar och sammanslutningar försvagas genom att utnyttja god praxis och tillämpa lärdomar från andra länder, i synnerhet Danmark och Sverige. Exit-verksamheten utvecklas och utvidgas. Man stöder avhoppare från brottslighet och från kriminella sammanslutningar före och under en dom samt identifierar nya gärningsmän.

Huvudansvarig instans: Polisstyrelsen

Andra ansvariga: CKP, Brottspåföljdsmyndigheten, SHM, Rådet för brottsförebyggande

Viktiga aktörer: regionförvaltning, kommuner och organisationer

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, inom ramen för de tillgängliga resurserna.

13. Osaklig påverkan som riktas mot myndigheter utreds och förebyggande åtgärder effektiveras.

Osaklig påverkan är trakasserier, hot, våld, skadegörelse och korruptionsförsök som riktas mot myndigheter samt motsvarande handlingar som riktas mot tjänstemäns familjemedlemmar eller vänner till följd av ett myndighetsbeslut som redan fattats eller kommer att fattas. Man utreder hur försöken att påverka tjänstemän på ett osakligt sätt ser ut för tillfället. En bedömning görs av eventuella ändringsbehov som framgår av utredningen.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga: Polisstyrelsen, IM, CKP

Viktiga aktörer: myndigheterna

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag. Ansökan om finansiering från Nordiska ministerrådet för att låta göra utredningen.

14. Organisationernas verksamhetsmodeller vid hot och utpressning.

Man säkerställer att varje ämbetsverk/myndighet utarbetar arbets säkerhetsanvisningar enligt arbetsgivarens ansvar, en handlingsplan och samarbetsplaner tillsammans med de myndigheter som ansvarar för säkerheten, samt i behövlig utsträckning utbildar sin personal i hur man agerar i situationer där det förekommer hot/utpressning samt i situationer då interna hot inom ämbetsverket upptäcks. Statsrådets kansli ansvarar för åtgärden för ministeriernas del, och ministerierna ansvarar i sin tur när det gäller de underlydande förvaltningsmyndigheterna.

Huvudansvarig instans: SRK (ministerierna) och ministerierna (ämbetsverken)

Andra ansvariga: ämbetsverken

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2028

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

15. Möjligheterna att förbättra bekämpningen av IT-relaterade bedrägerier och åtgärderna för att skydda offer utreds.

Man utreder om regleringen och praxisen motsvarar den organiserade brottslighetens föränderliga hotbilder och verksamhetsmiljö nu och i framtiden. Beträffande IT-relaterade bedrägerier utreds till exempel bankernas möjligheter att ingripa i uppenbart tvivelaktiga transaktioner. Samarbetet med privata aktörer förbättras. Förebyggande åtgärder mot bedrägeribrott kombineras med mekanismer och

åtgärder för att förhindra penningtvätt. På webbplattformar utreds strängare riskhantering/aktsamhetsplikt för plattformarnas administratörer. I åtgärden beaktas och utnyttjas det utredningsarbete som görs inom statsrådets övriga program.

Huvudansvarig instans: Polisstyrelsen

Andra ansvariga: CKP, Traficom, Skatteförvaltningen

Viktiga aktörer: Rådet för brottsförebyggande, Teleoperatörssamarbetet

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

16. Utredning av hur man säkerställer myndigheternas funktionsförmåga och resurser för att trygga utredning i realtid.

Man utreder hur man kan säkerställa myndigheternas funktionsförmåga och resurser för att trygga att utredning sker i realtid. Ju snabbare brott kan utredas och kriminella gripas, desto mer sannolikt är det att straffansvaret förverkligas och de negativa effekterna minskar.

Huvudansvarig instans: IM

Andra ansvariga: Polisstyrelsen, JM, Tullen, FM

Viktiga aktörer: Gränsbevakningsväsendet

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

17. Avbrytande av företagsbedrägerier – företag som offer.

Verifieringspraxisen i anslutning till anmälningar till handelsregistret bedöms för att förhindra företagskapningar och identitetsstölder. Patent- och registerstyrelsen har infört förfaranden genom vilka ett företag eller en person som registrerats i registret själv kan minska risken för missbruk. Det görs en bedömning tillsammans med Patent- och registerstyrelsen om det i handelsregistret är möjligt och motiverat att införa andra frivilliga förfaranden för att förhindra missbruk eller utveckla redan existerande förfaranden, och det görs en utredning av kostnaderna för detta. Dessutom bedöms behovet av ett informationspaket om hur man skyddar sig mot missbruk.

Huvudansvarig instans: ANM

Andra ansvariga: Patent- och registerstyrelsen

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

18. Utredning av stödbehoven hos offer för organiserad brottslighet.

Man utreder hurdant stöd offren för den organiserade brottsligheten skulle behöva och vilket stöd som borde förbättras och effektiviseras. Mångfalden av situationer för offer och gärningsmän beaktas också.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga: SHM

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, avsikt att ansöka om EU-finansiering.

19. Utredning av beröringspunkter mellan organiserad brottslighet och människohandel.

Enligt internationella bedömningar är människohandel en av inkomstkällorna för den organiserade brottsligheten. Det behövs forskningsdata och en nationell lägesbild av beröringspunkterna mellan den organiserade brottsligheten och människohandeln.

Huvudansvarig instans: JM

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag, avsikt att ansöka om EU-finansiering.

20. Bekämpningen av organiserad brottslighet främjas inom EU och i annat internationellt samarbete

Proaktiv påverkan på utvecklingen av EU-lagstiftning mot organiserad brottslighet samt utarbetandet av handlingsprogram och strategier. Beredningen av EU:s strategi för inre säkerhet påverkas på ett förutseende sätt. Man deltar aktivt i utvärderingen av rekommendationerna från en high level group (HLG) för informationsutbyte och i det fortsatta arbetet genom att betona vikten av att brottsbekämpande myndigheter får tillgång till information för att bekämpa och utreda organiserad brottslighet. Man deltar proaktivt i arbetet med att utveckla Europol och Eurojust. EU-strategierna och handlingsplanerna för organiserad brottslighet beaktas i det nationella beslutsfattandet och EU-organens arbete som stöder bekämpningen av organiserad brottslighet utnyttjas. Ändamålsenliga åtgärder som säkerställer säkerheten i sociala medier och att användarna inte utsätts för brott främjas. Man samarbetar intensivt med de nordiska länderna för att bekämpa organiserad brottslighet, gör gemensamt

påverkansarbete inom EU och utbyter information om nationella lösningsalternativ. Det internationella samarbetet mot organiserad brottslighet främjas aktivt, särskilt inom EU och FN.

Huvudansvariga instanser: JM, IM

Andra ansvariga: FM, Polisstyrelsen, CKP, Tullen, Brottspåföljdsmyndigheten

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2030

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

21. Utnyttjandet av s.k. förbudszoner bedöms i bekämpningen av organiserad brottslighet

Utnyttjandet av vistelseförbud och/eller förbudszoner eller andra begränsningar av sammankomster som används i Danmark bedöms i bekämpningen av organiserad brottslighet. I bedömningen beaktas den utredning som inrikesministeriet gör tillsammans med justitieministeriet på basis av programmet för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottsligheten.

Huvudansvarig instans: IM

Andra ansvariga: JM

Viktiga aktörer:

Tidtabell: 2025–2027

Resurskonsekvenser: Som tjänsteuppdrag

8 Genomförande och uppföljning av strategin

Riktlinjerna i strategin styr Finlands verksamhet i bekämpningen av organiserad brottslighet nationellt och internationellt.

Varje ministerium och myndighet svarar för beredningen och genomförandet av de åtgärder som hör till deras ansvarsområde. För styrningen och uppföljningen av genomförandet av åtgärdsprogrammet svarar en styrgrupp som tillsätts av justitieministeriet. Styrgruppens ordförande och sekretariat kommer från justitieministeriet. Styrgruppen följer upp genomförandet och effekterna av åtgärderna och börjar vid behov²² bereda ytterligare åtgärder, samt informerar ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten och rättsvärderna om hur åtgärderna framskrider. Uppföljningen av strategin, dess effektivitet och omfördelningen av åtgärder görs med hjälp av bästa²³ möjliga tillgängliga information. Vid fastställandet av indikatorer söker man effektiva, billiga indikatorer som beskriver effektiviteten²⁴. Information om målkriterierna²⁵ organisationsspecifika resultat produceras och analyseras

22 För att intensifiera strategins effektivitet ska det vara en dynamisk strategi som motsvarar utmaningarna och är reaktiv, där åtgärder kan skapas, riktas och frångås när brottsligheten förändras och nya utmaningar uppstår.

23 Det är svårt, dyrt och omfattande att utarbeta kvalitativa indikatorer, vilket gör det till ett för dyrt och svårt mål. En av underpunkterna i åtgärdsprogrammet handlar om att utveckla och förbättra indikatorerna. Effektiviteten kan också mätas genom att välja ut till exempel de viktigaste åtgärderna och vidareutveckla dem som projekt i åtgärdsprogrammet. Till exempel innehåller Danmarks strategi en lång lista med saker som ska utredas och håller strategiarbetet vid liv och som utöver ny information producerar information om problemens utveckling/förändring, vilket håller strategiprocessen vid liv. När strategin utarbetades hörde arbetsgruppen bland annat om Nya Zeelands utmaningar och satsningar på att utarbeta kvantitativa indikatorer. Bekämpningsåtgärdernas effektivitet kan också verifieras och analyseras

24 Bekämpningsåtgärdernas effektivitet kan också verifieras och analyseras med hjälp av kvalitativa indikatorer, till exempel med hjälp av omfattningen och kvaliteten på det utförda arbetet.

25 Om det visar sig vara för dyrt att utarbeta kvantitativa indikatorer eller om verifieringen av deras mätningar väcker fler frågor än svar, används kvalitativa indikatorer eller andra ersättande sätt att bedöma effektiviteten.

av den organisation som vidtagit åtgärderna. Genomförandet av åtgärderna presenteras och följs upp halvårsvis i ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten och rättsvården.

Genomförandet av strategin och uppföljningen av effektiviteten kräver en arbetsinsats och resurser från organisationerna. I fråga om brottsförebyggande åtgärder utnyttjas sakkunskapen som finns vid rådet för brottsförebyggande. Antagandet är att bekämpningsåtgärdernas samverkan på antalet aktiva inom den organiserade brottsligheten, antalet brott och marknaden samt de samhälleliga effekterna är större än insatsen, vilket innebär att genomförandet av strategin ger inbesparingar och genererar mer pengar till statsfinanserna än vad den förbrukar. Genomförandet av strategin görs som tjänsteuppdrag och förutsätter inga tilläggsresurser. För enskilda åtgärder har det angetts om avsikten är att ansöka om extern finansiering för exempelvis utredningar.

Bilaga 1

Andra projekt med nära anknytning till bekämpning av organiserad brottslighet

I beredningen av strategin för bekämpning av organiserad brottslighet har man särskilt identifierat följande projekt som har ett nära samband med bekämpningen av organiserad brottslighet. För att undvika överlappande arbete och säkerställa effektiv användning av resurserna vidtas på basis av åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet inga sådana nya åtgärder som till betydande delar överlappar dessa projekt.

Nedan nämns sådana projekt för bekämpning av organiserad brottslighet vars beredning eller verkställande det är viktigt att samordna med genomförandet av strategin för bekämpning av organiserad brottslighet. Förteckningen är inte uttömmande.

- Åtgärdsprogram för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet för åren 2024–2027 (Statsrådets principbeslut OM/2024/74)
- Ändring av regleringen av vapenbrott (OM077:00/2022)
- Ändring av bestämmelserna om villkorlig frigivning på de villkor som gäller för förstagångsförbrytare (OM076:00/2023)
- Lagstiftningsprojekt för att bereda ett förslag till lagstiftning om polisens kriminalunderrättelseinhämtning (SM047:00/2023)
- Lagstiftningsprojekt för att ändra bestämmelserna om biometriska uppgifter som förts in i polisens register (SM048:00/2023)
- Lagstiftningsprojekt för att ändra bestämmelserna om polisens informationsutbyte (SM046:00/2023)
- Nationellt genomförande av direktivet om informationsutbyte (EU) 2023/977 (SM029:00/2023)
- Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (SM023:00/2024)
- Lagstiftningsprojekt om ändring av PNR-lagen (SM017:00/2024)
- Lagstiftningsprojekt som handlar om att foga uppgifter om kontotransaktioner till övervakningssystemet för bank- och betalkonton (SM006:00/2024)

- Revidering av lagstiftningen om beviljande av permanent uppehållstillstånd (SM007:00/2024)
- Utredningsprojekt om behoven att ändra Gränsbevakningsväsendets befogenheter vid Schengenområdet inre gränser (SM052:00/2023)
- Lagstiftningsprojekt för ändring av skjutvapenlagen (SM021:00/2024)
- Lagstiftningsprojekt med anknytning till Prüm II-förordningen (SM018:00/2024)
- Lagstiftningsprojektet Arbetsgruppen för en totalreform av penningtvättslagen (VM053:00/2024)
- Ändringar i lagstiftningen om förverkandepåföljder (OM062:00/2023)
- Ändring av regleringen om arbetsrelaterat utnyttjande (ocker i arbetslivet) (OM093:00/2023)
- Genomförande av förordningen och direktivet om e-evidence (OM099:00/2023)
- Revidering av bestämmelserna om bestämmande av straff (gatugäng, anstiftan av barn, förnedring) (OM095:00/2023)
- Genomförande av miljöbrottsdirektivet (OM034:00/2024)
- Nationellt genomförande av sanktionsstraffdirektivet (OM167:00/2023)
- Förslag till direktiv om människosmuggling (OM007:00/2024)
- Förslag till direktiv om bekämpning av korruption (OM039:00/2023)
- Uppdateringen av strategin och åtgärdsprogrammet mot korruption (OM053:00/2024)
- Projektet Ökad effektivitet i kampen mot korruption (OM089:00/2024)
- Smidigare informationsutbyte i syfte att förbättra fängelsesäkerheten och förebygga arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel (OM063:00/2023)
- Bedömning av behovet av att ändra tvångsmedelslagen (OM055:00/2023)
- Brottsofferpolitiskt program (OM084:00/2023)
- FN:s internationella konvention för att motverka användningen av informations- och kommunikationsteknik för brottsliga ändamål (OM060:00/2024)
- Lagstiftningsprojekt: Identifiering av kritiska aktörer och förbättring av den kritiska infrastrukturens motståndskraft (SM047:00/2022) och tillhörande lagändringsförslag om utvidgning av säkerhetsutredningarna i hamnarna (OM166:00/2023)
- Uppdatering av strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet (TEM041:00/2024)
- Expertgruppen för informationshantering inom den offentliga förvaltningen (VM099:00/2024)

- Regeringen avlägsnar hinder för informationsutbyte i brottsbekämpningen (OM068:00/2024)
- Översyn av fängelselagen och häktninglagen (fas 1 som fokuserar på skrivningar i regeringsprogrammet. I enlighet med regeringsprogrammet är det bland annat möjligt att placera frihetsberövade personer på säkerhetsavdelningen.) (OM039:00/2021)
- Översyn av fängelselagen och häktninglagen (fas 2) (OM085:00/2024)

Bilaga 2

12.12.2024

Tackling Organised Crime: Viewpoints on Nordic Policies and Practises (TOC24): bedömningar av åtgärder mot organiserad brottslighet i Danmark och Sverige

Som bakgrund till uppdateringen av Finlands strategi mot organiserad brottslighet har man utrett Danmarks och Sveriges tillvägagångssätt och åtgärdernas effekter. Utredningen har genomförts i ett projekt som koordinerats av Polisyrkeshögskolan tillsammans med Institutet för kriminologi och rättspolitik (Krimo) vid Helsingfors universitet. Projektet har finansierats av Nordiska ministerrådet.

Nedan presenteras en kortfattad sammanställning av de forskningsobservationer och myndighetsbedömningar som framkommit i projektet. Forskningsobservationerna grundar sig på den litteraturöversikt som utarbetats i samband med projektet. Myndighetsbedömningarna grundar sig på dokumentmaterial och uppgifter som samlats in från studiebesök i mälländerna.²⁶

Forskningsobservationer

Utifrån utvärderingsöversikten kan man lyfta fram vissa lovande resultat när det gäller åtgärderna

- från den danska nämnden för ungdomsbrott. Resultaten tyder på att de haft en positiv inverkan på förebyggandet av brott, även om resultaten är förknippade med flera reservationer.
- från projektet Tore 2, där nivån på den anmälda brottsligheten samt den upplevda rädslan och utsattheten minskade under projektets gång. De uppmätta effekterna kan dock inte lätt isoleras eller kopplas direkt till operationen.
- Polisens ökade närvaro i utsatta områden ledde till att fler personer anhölls misstänkta för vapen- och narkotikabrott och en minskning av antalet registrerade rån och inbrott observerades. Man har också observerat att samarbete mellan fastighetsägare minskar antalet brott i utsatta områden.

---

26 Manuskript till projektets slutrapport: Muttilainen, V., Jukarainen, P., Limnell, A., Villman, E. & Kaakinen, M. (2024). *Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta Tanskassa ja Ruotsissa: havaintoja toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista*. Manuskript, 12.12.2024.

- Användning av övervakningskameror: I Sverige har införandet av övervakningskameror lett till minskat våld, men inte till någon betydande förändring beträffande egendomsbrott eller utredning av brott. I Danmark observerades inte kameraövervakning förebygga brottslighet, men brottsutredningen förbättrades i de områden där övervakningskamerasystem installerades.

Processbedömningarna har också lyft fram några viktiga observationer om hur åtgärderna fungerar:

- Allokeringen av resurser till ett visst problem måste vara långvarig. Till exempel har regionala polisoperationer i utsatta områden visat goda resultat, men tillfälliga operationer har framför allt haft kortvarig effekt.
- Organiserad brottslighet kräver ofta särskilda åtgärder. Flera bedömningar visar att om åtgärderna hade planerats för ett brett spektrum av brottsproblem, inklusive brottslighet i kriminella sammanslutningar, var dessa åtgärder ofta effektivare för att bekämpa mindre organiserad och mindre allvarlig brottslighet.
- Organiseringen av avhopparverksamheten på nationell nivå kan underlätta organiseringen av det systematiska arbetet, det multiprofessionella arbets sättet samt placeringen av avhoppare som utsätts för allvarliga hot.

Myndighetsbedömningar

De centrala åtgärderna i de danska gängpaketen stöder på många sätt polisens och andra brottsbekämpande myndigheters arbete. De viktigaste observationerna om åtminstone i viss mån lovande metoder som grundar sig på myndigheternas självbedömning kan sammanfattas på följande sätt:

Straff och vapenrelaterade åtgärder

- Gängbestämmelsen om dubbla straff har visat sig vara ett centralt redskap för polisen i bekämpningen av gängbrottslighet och lugnar ner kriminella miljöer.
- Skärpta straff för grova skjutvapenbrott har lett till färre vapen i det offentliga rummet, men användningen av knivar har ökat.
- Ingripande i gängmöten
- Begränsningar som gäller gängens samlingslokaler är fungerande metoder för att bekämpa gängkonflikter men har ingen effekt på gäng som inte har permanenta lokaler.
- Förbudszoner och vistelseförbud håller gängmedlemmarna borta från sin normala miljö, men polisen har knapphändig information om effekterna av dessa förbud.

Förbättring av straffprocesserna

- Snabbt hörande i rättegång, höjning av tipsarvoden, stärkande av den digitala analysen samt teknologipoolen har förbättrat förutsättningarna för att avslöja och utreda gängbrott.
- Distansförhör, överfallslarm och förbud mot att infinna sig för att höras har skyddat vittnen till brott.

Främjande av fängelsesäkerhet och avhopparverksamhet

- Särskilt skyddade fängelseavdelningar, striktare disciplin, begränsning av kommunikationen och skärpta villkor för att avlägsna sig har förbättrat fängelsernas säkerhet och minskat gängkonflikterna.
- Koordineringen av avhopparverksamheten har effektiviserats.
- Stödet till personer med lösare gängkoppling har bidragit till att förhindra att kopplingarna blir fasta.

Övriga initiativ

- Att förbjuda en kriminell sammanslutnings verksamhet genom ett domstolsbeslut kan förhindra verksamhetens offentlighet och lokala synlighet.
- Genom samarbete mellan polisen, skattemyndigheten och andra myndigheter kan man avslöja och förhindra ekonomisk brottslighet och missbruk av förmåner (t.ex. nationella rådet mot organiserad brottslighet, Al Capone-metoden)

Granskningarna av Sverige gällde myndighetssamarbetet för bekämpning av organiserad brottslighet samt metoder riktade mot barn och unga och den kriminella ekonomin. Utifrån dem kan man lyfta fram följande exempel på lovande metoder.

Mångsidigt myndighetssamarbete

- Det långsiktiga myndighetsövergripande arbetet mot organiserad brottslighet har gett goda resultat när det gäller att bekämpa grovt våld och strypa den kriminella ekonomin.
- Myndigheternas gemensamma förebyggande lägesbildsfunktion producerar regelbundet mångsidig information om den organiserade brottsligheten och om hot och sårbarheter i anslutning till den.
- Genom att kontrollera att registeruppgifterna för företag och fysiska personer är korrekta har man förhindrat att laglig affärsverksamhet utnyttjas för brott.
- Ett lyckat val av objekt har bidragit till gripandet av nyckelpersoner i kriminella grupper.
- Vid inspektionerna har det avslöjats att företag inom vård av unga och omsorgsbranschen haft kopplingar till organiserad brottslighet och identifierat ett behov av att skydda utsatta personer.

Förhindrande av rekrytering av barn och unga

- Bob-initiativet och myndighetssamarbetet i anslutning till det förväntas förebygga att barn och unga hamnar i grov kriminalitet. För att öka verksamhetens effektivitet krävs att myndigheternas befogenheter och informationsutbytet mellan dem utvecklas.
- Myndighetssamarbetet gällande barn och unga är nödvändigt, även om det är förknippat med många utmaningar (t.ex. oenhetliga metoder, hinder för informationsutbyte).

Åtgärder i anslutning till kriminell ekonomi

- Polisen har nyligen getts möjlighet att på eget initiativ utreda utsökningsskulder och beslagta egendom, vilket har främjat återkrav av vinning av brott.
- Kriminell verksamhet kan också försvåras med olika administrativa metoder (t.ex. nedläggning av företag).

Övriga anmärkningar

Forskningsdata kan anses vara mer tillförlitlig än information som grundar sig på myndigheternas egna bedömningar. Forskningsdatan beskriver en del av åtgärderna på ett riktat sätt, men det finns också många luckor. Effektiviteten är ofta svår att verifiera eftersom det finns många faktorer som påverkar. I framtiden behövs starkare och mångsidigare forskningsdata både här och på andra håll som stöd för strategiarbetet mot organiserad brottslighet.

Myndighetsinformationen ger en bred beskrivning av åtgärderna, men det är svårt att påvisa bevisens tillförlitlighet och styrka. Informationen är ofta osammanhängande och innehåller inte en balanserad presentation av olika aktörers synpunkter. Myndighetsinformationen har sin egen kompletterande plats i uppföljningen av åtgärderna mot organiserad brottslighet.

KÄLLOR

- Arbets- och näringsministeriet: Statens program för integrationsfrämjande 2024–2027. Publikationer 2025:3. 2025.
- Enheten för utredning av grå ekonomi: Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yrityskentässä. Selvitys 14/2024, 2024.
- Europol: Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA), 2021. https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf
- FATF: Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Finland, Mutual Evaluation Report 2019. <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/mer/MER-Finland-2019.pdf.coredownload.inline.pdf>
- Muttalainen, V., Jukarainen, P., Limnell, A., Villman, E. & Kaakinen, M. (2024). Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta Tanskassa ja Ruotsissa: havainnot ja toimenpiteitä ja niiden vaikutuksista. Manuskript, 12.12.2024.
- Polisyrykeshögskolan: Järjestäytyneen rikollisuuden Suomessa, Katsauksia 32, 2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/795090/POLAMK_Katsauksia_32.pdf
- Polisyrykeshögskolan: Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan haasteet ja keinot, Katsauksia 33, 2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/795092/POLAMK_Katsauksia_33.pdf
- Regeringsproposition RP 205/2024 rd, Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft och till vissa andra lagar
- Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet för åren 2024–2027. Statsrådets principbeslut OM/2024/74
- Stadsrådets, Publikationsserier för analys-, utvärderings- och forskningsverksamhet 2020:45, Tanja Tamminen
- Straffbarhetsåldern, SOU 2025:11. Justitiedepartementet, Sverige. <https://www.regeringen.se/contentassets/ede3c3112e7d49dbb36021c8c29e7412/straffbarhetsaldern-sou-202511.pdf>
- The organised crime index: Organised crime in Finland, 2023. <https://ocindex.net/2023/country/finland>
- United Nations Office on Drugs and Crime: Organized Crime Strategy Toolkit for Developing High-impact Strategies, 2021. https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/pdf/Strategies/OC_Strategy_Toolkit_Ebook.pdf
- von Lampe, Klaus, <http://www.organized-crime.de/organizedcrimedefinitions.htm>

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-400-129-8 (PDF)